

*Спеціалізованій вченій раді ДФ 41.884.049
Одеського державного університету
внутрішніх справ
65044, м. Одеса, вул. Успенська, 1*

ВІДГУК

офіційного опонента - доктора юридичних наук, професора Пчеліна Віталія Борисовича на дисертацію Тригуба Сергія Миколайовича «Адміністративно-правові засади діяльності органів Національної поліції України щодо протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів», подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право»

Актуальність теми дослідження.

З моменту проголошення незалежності України, поряд із необхідністю вирішення численних соціально-економічних труднощів, перед державою постала об'єктивна необхідність нагального вирішення проблематики протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, поширенню наркоманії та наркозалежності.

Незаконний обіг наркотиків і зловживання ними продовжують розвиватися з наростаючими темпами, представляючи реальну загрозу національній безпеці України. Наркоманія, як результат незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів виявляє руйнівний вплив на соціально-економічний стан країни, на духовне життя суспільства, на генофонд народу, сприяє поширенню смертельно небезпечних захворювань, призводить до збільшення кількості правопорушень, пов'язаних з наркоманією та наркобізнесом.

Наукові дослідження, присвячені питанням забезпечення протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів і подолання наркоманії в Україні, до теперішнього часу не втрачають своєї актуальності. Це обумовлено тим фактором, що підвищення рівня й динаміки зловживання наркотичними засобами та їх незаконне

розповсюдження в українському контексті є вагомою перепорою на шляху втілення правової парадигми.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертацію виконано відповідно до Стратегії національної безпеки України (Указ Президента України від 14 вересня 2020 р. № 392/2020), Національної стратегії у сфері прав людини (Указ Президента України від 24 березня 2021 р. № 119/2021), відповідно до плану наукових досліджень «Концепція розвитку адміністративного, адміністративно-процесуального права та фінансового права в умовах євроінтеграції» (на 2016–2020 рр.), загально-університетської теми науково-дослідних робіт «Пріоритетні напрямки розвитку реформування правоохоронних органів в умовах розгортання демократичних процесів у державі» (державний реєстраційний номер 0123U103538) та теми науково-дослідних робіт кафедри адміністративного права та адміністративного процесу Одеського державного університету внутрішніх справ: «Забезпечення прав, свобод і інтересів людини в сучасних умовах адміністративно-правовими засобами» (державний реєстраційний номер 0121U109272).

Метою дослідження дисертантом встановлено: на основі аналізу існуючих наукових підходів, а також чинного законодавства України і практики його реалізації визначити сутність та особливості адміністративно-правових засад діяльності Національної поліції щодо протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів, а також шляхи їх удосконалення.

Відповідно до поставленої мети дисертантом запропоновано вирішити наступні задачі: розкрити сучасний стан досліджень проблем протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів; проаналізувати нормативно-правові акти, що регламентують аспекти протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних

речовин і прекурсорів; охарактеризувати суб'єктів протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів; окреслити систему та компетенцію органів та підрозділів Національної поліції України щодо протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів; визначити форми та методи діяльності Національної поліції України щодо протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів; надати загальну характеристику особливостей взаємодії служб та підрозділів Національної поліції України з іншими суб'єктами протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів; узагальнити зарубіжний досвід діяльності поліції щодо протидії наркоманії та визначити можливості його застосування в Україні; надати рекомендації відносно розвитку адміністративного законодавства щодо протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів; визначитись із шляхами удосконалення організації діяльності поліції щодо протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

Об'єкт та предмет дослідження сформульовані вдало і відповідають вимогам до такого виду робіт. Високий ступінь обґрунтованості результатів дослідження зумовлений досить раціональною та внутрішньо узгодженою структурою дисертаційної роботи. Науково-теоретичне підґрунтя для виконання дисертації становлять наукові праці фахівців у галузі адміністративного права, інших галузевих правових наук, у тому числі зарубіжних дослідників. Нормативною основою дослідження є норми Конституції України, національних та зарубіжних законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів, у тому числі актів Національної поліції України. Емпіричною основою дослідження є публікації у періодичних виданнях, довідкова література, звіти та статистичні матеріали.

Достовірність і наукова новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації не викликає сумнівів.

Результати дисертаційного дослідження С.М. Тригуба є науково обґрунтованими, їхня достовірність ґрунтується на методологічній і теоретичній базі, опрацюваннях належної кількості наукових джерел, нормативно-правових актів тощо. Формуванню авторських думок, висновків і пропозицій сприяла критична характеристика позицій окремих науковців, праці яких використовувались при написанні роботи, а також критичний аналіз окремих положень чинного законодавства. Зазначене стало можливим у наслідок методологічно правильного визначення мети, об'єкта і предмета дослідження. Дисертант провів значну дослідницьку роботу. Це підтверджує список використаних джерел, який складається з 238 найменувань.

Наукова новизна отриманих результатів С.М. Тригубом полягає в тому, що дисертація є одним із перших досліджень у якій розглянуто адміністративно-правові засади діяльності органів Національної поліції України щодо протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів, в якому охарактеризовано його теоретичну, правову, організаційну і процедурну основи і надано пропозиції щодо удосконалення чинного законодавства у цій сфері. У роботі вперше в науці: сформульовано наукове визначення поняття «протидія незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів, під час дії режиму воєнного стану», надано визначення алгоритму дій поліцейського, під час виявлення наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів у неповнолітньої особи. Крім цього, за результатами дослідження удосконалено: класифікацію суб'єктів протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів, поняття «протидія незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів», «взаємодія Національної поліції з

іншими суб'єктами протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів». Набули подальшого розвитку низка інших цінних наукових положень, наприклад: науковий аналіз діяльності поліції зарубіжних країн у зазначеній сфері, класифікація принципів протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів, наукові підходи щодо системи ознак взаємодії служб та підрозділів поліції з іншими суб'єктами протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів.

Зауваження щодо змісту дисертації. Однак, як і для будь-якого дослідження складної і нової теоретичної проблеми, у дисертації міститься ряд не достатньо обґрунтованих положень або питань, що потребують роз'яснення, які можуть стати підґрунтям наукової дискусії і напрямами подальшої розробки даної проблеми, зокрема:

1. На сторінці 149 дисертаційного дослідження, запропоновано досить цікаву пропозицію: «Враховуючи досвід законодавства Італії відносно, збереження робочого місця за особою, яка хвора на наркоманію, відносно проходження добровільного лікування, доповнити статтю 14 Закону України «Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними», абзацом 5 наступного змісту: «Особі, яка добровільно звернулася до наркологічного закладу для проходження курсу лікування, забезпечується, на її прохання, збереження робочого місця за основним місцем роботи». Було б цікаво почути механізм реалізації такої пропозиції.

2. Досліджуючи у підрозділі 2.1 принципи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів автором, на думку опонента, допущено дисбаланс між описовим матеріалом загальних та спеціальних принципів. Адже загальні принципи, що притаманні протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів, хоча і викликають інтерес у науковців та практиків, однак

збільшення наукового аналізу саме їх, у порівнянні із принципами спеціальними, дещо занижує якість рецензованого наукового дослідження та потребує додаткових пояснень при публічному захисті дисертації.

3. У висновках дослідження автором запропонована наступна класифікація країн, що протидіють незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів залежно від напрямку державної політики: 1) з особливо суворою (Китай, Саудівська Аравія, Ірак, Іран та ін); 2) суворою (Німеччина, Україна); 3) відносно-ліберальною (США, Болгарія, Чехія, Греція та ін); 4) ліберальною (Індія, Нідерланди, Канада, Уругвай та ін). На мою думку, така класифікація не дуже вдала і потребує додаткового пояснення щодо відносно-ліберальної та ліберальної політики.

4. На сторінці 105 дисертаційного дослідження автор вказує, що «Військова агресія з боку росії, яка здійснюється один рік і 10 місяців, сприяла загостренню проблем, пов'язаних з незаконним обігом наркотиків, що створює безпосередню загрозу національній безпеці і генофонду нації, країни». Хоча не вказується які саме нові проблеми в сфері незаконного обігу наркотичних засобів з'явилися і як їх необхідно вирішити.

5. В роботі знайшли відображення питання суб'єктів протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів, але на мою думку, дослідження було б більш вдосконалим, а здобутки аспіранта більш значущими, якщо б автор надав перелік та особливості об'єктів, на які спрямована протидія.

В той же час висловлені зауваження переважно мають дискусійний характер і суттєво не впливають на загальну високу оцінку наукової новизни та, у цілому дисертаційного дослідження проведеного Тригубом С.М. Наявність дискусійних питань, насамперед, характеризують актуальність і складність теми дослідження, власний підхід дисертанта до вирішення проблемних питань у зазначеній сфері поліцейської діяльності.

Вдалий і логічно-поєднаний вибір у дослідженні питань, їх актуальність, розумне співвідношення теоретичних міркувань та практичних прикладів у діяльності поліції, щодо протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів, чіткість викладу матеріалу, аргументованість наукових висновків і узагальнень тощо свідчать про значний науковий рівень проведеного дослідження та його практичне значення, яке полягає в тому, що результати дослідження можуть бути використані у науково-дослідній роботі, правотворчості, правозастосовній діяльності та освітньому процесі і перш за все у закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських.

Висновок щодо відповідності дисертації встановленим вимогам.

Основні положення дисертації з належним ступенем повноти були відображені у наукових статтях, підготовлених та опублікованих дисертантом, кількість і якість яких відповідає вимогам щодо змісту публікацій за темою дисертаційного дослідження. За результатами аналізу тексту дисертації С.М. Тригуба «Адміністративно-правові засади діяльності органів Національної поліції України щодо протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів» свідчимо про відсутність порушень автором вимог академічної доброчесності; робота характеризується наявними посиланнями на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень і відомостей; надано достовірну інформацію про результати наукової діяльності; використано відповідні методики дослідження та джерела інформації. Тема дисертації є актуальною, сформульовані автором висновки та рекомендації є достатньо аргументованими, відзначаються науковою новизною, мають теоретичне та практичне значення.

Обсяг основного тексту дисертації відповідає встановленим нормативам до такого виду наукових робіт. Мова роботи характеризується

точністю, логічністю та послідовністю викладу, містить науковий стилі. Наукові положення у тексті дисертації за формою викладу доступні, їх зміст цілісний та взаємопов'язані.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК.

Дисертаційне дослідження виконане Тригубом Сергієм Миколайовичем «Адміністративно-правові засади діяльності органів Національної поліції України щодо протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів» відповідає спеціальності 081 - «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261 (зі змінами), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44, а її автор заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 - «Право» за спеціальністю 081 - «Право».

Офіційний опонент:

Професор кафедри поліцейської діяльності та публічного адміністрування факультету №3 Харківського національного університету внутрішніх справ доктор юридичних наук, професор
«25» січня 2024р.



Віталій ПЧЕЛІН



Факівич В.В.С.Д. Кишиньська О.